

Svensk finanspolitik – Finanspolitiska rådets rapport 2010

Martin Flodén, 18 maj

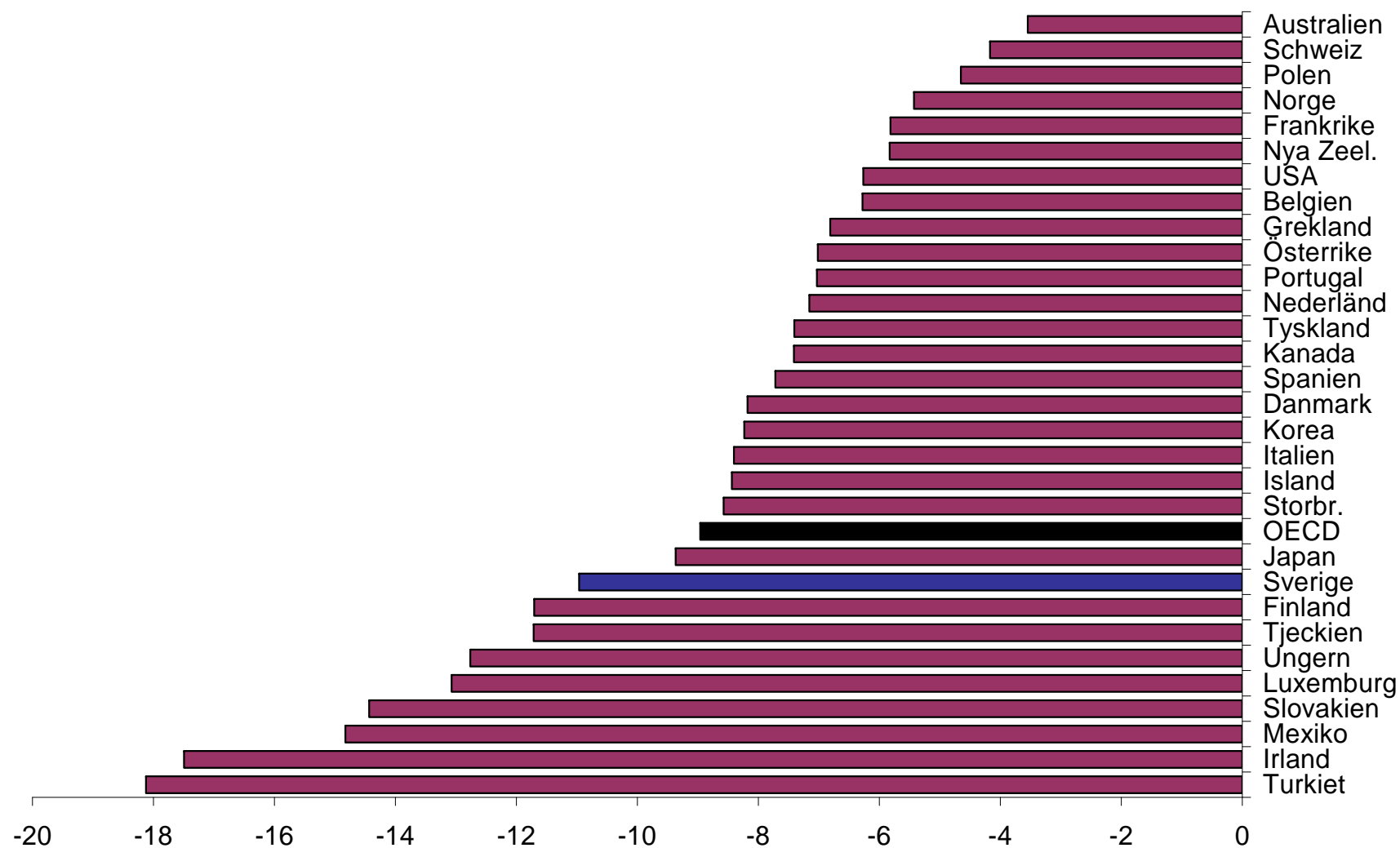
Översikt

- Finanskris & lågkonjunktur, 2008-2009
- Svaga offentliga finanser i omvärlden
- Den svenska finanspolitiken i nuläget
- Det finanspolitiska ramverket: överskotts målet

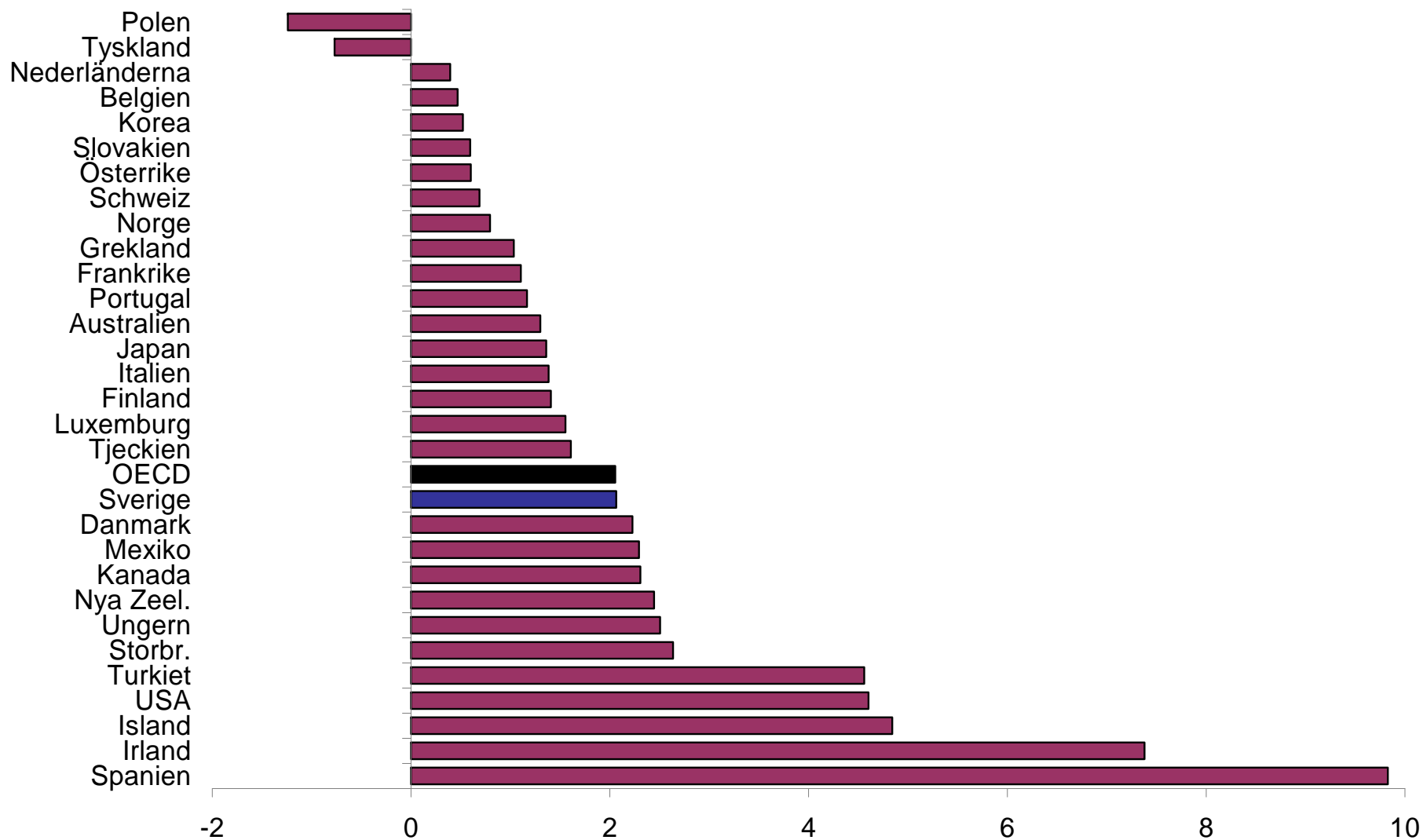
Finanskris & lågkonjunktur 2008-2009

- Sverige drabbades relativt hårt under krisens inledning
  - Stort BNP-fall 2009
  - Arbetslösheten
    - något större ökning än i OECD-genomsnittet
    - men liten ökning jämfört med historiskt svenskt mönster

Förändring av prognosen för BNP-tillväxten 2008-2009

Förändring av arbetslöshet 2008-2009

Finanskris & lågkonjunktur 2008-2009

- Sverige drabbades relativt hårt under krisens inledning
- Automatiska stabilisatorer har huvudsakligen fått verka fritt
- Finanspolitiska stimulanser:
  - Jobbskatteavdrag i flera steg (2007-)
  - ROT-avdrag (2009-)
  - Höjda statsbidrag till kommunerna 2010
  - Skatteuppskov för företag (2009-2010)
  - Arbetsmarknadspolitik (2009-2010)
  - Sänkt skatt för pensionärer (2010-)
  - ...

Rådets tidigare synpunkter på finanspolitiken under krisen

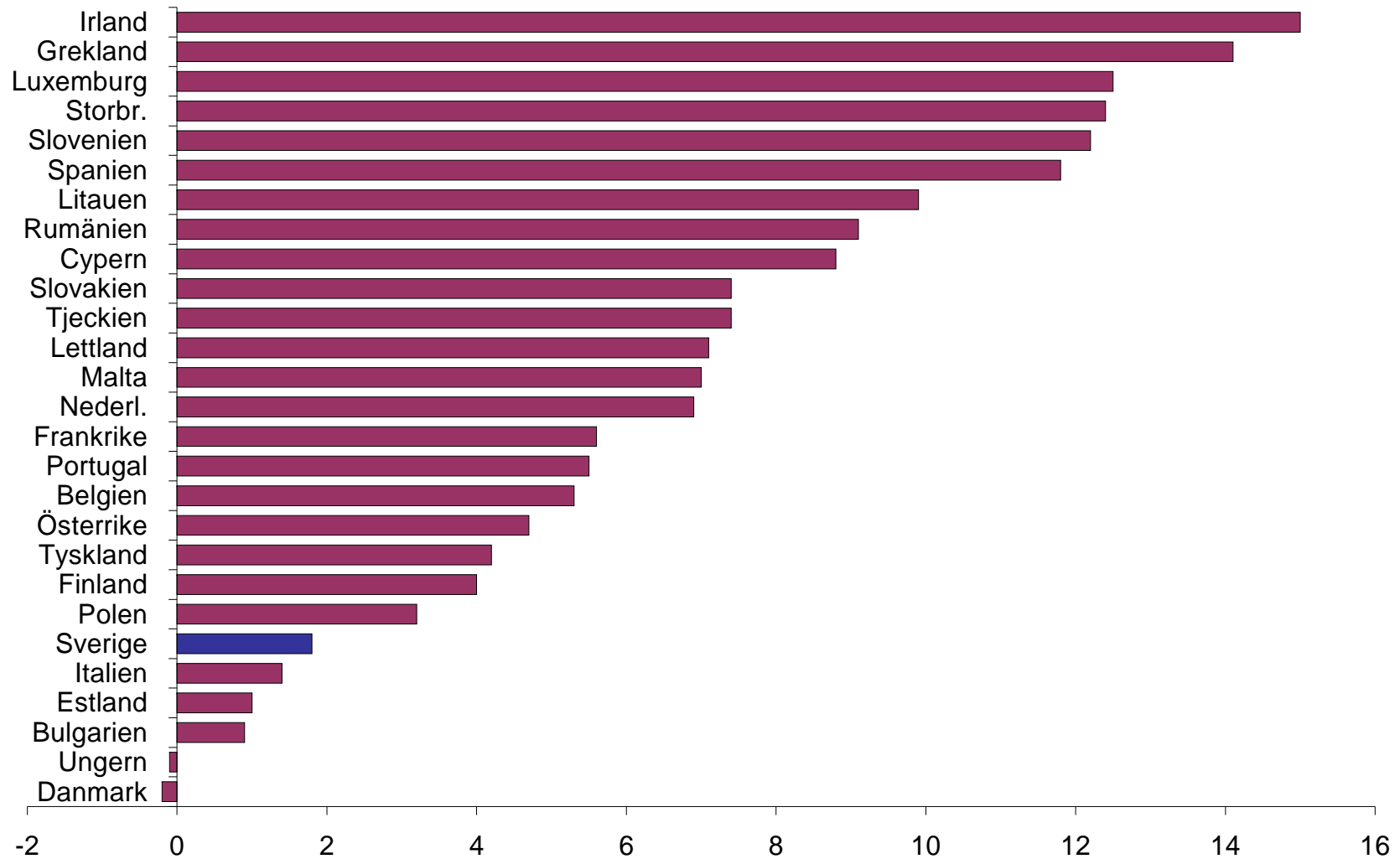
- Finanspolitiken kunde ha varit något mer expansiv under 2009 (statsbidrag till kommunerna)
- De finanspolitiska stimulanserna under 2010 har en rimlig omfattning, men kunde ha aviserats tidigare
- Stimulanserna har i för hög utsträckning utgjorts av permanenta reformer snarare än tillfälliga åtgärder

Svaga offentliga finanser i omvärlden

	Finansiellt sparande (procent av BNP)		Bruttoskuld (procent av BNP)	
	2009	2010	2009	2010
Frankrike	-8,2	-8,6	84,5	92,5
Grekland	-12,7	-9,8	114,9	123,3
Irland	-12,2	-12,2	65,8	81,3
Italien	-5,5	-5,4	123,6	127,0
Japan	-7,4	-8,2	189,3	197,2
Storbritannien	-12,6	-13,3	71,0	83,1
Sverige	-2,0	-3,0	52,7	55,2
USA	-11,2	-10,7	83,9	92,4

S2-indikatorn

Finanspolitiken i nuläget

- Omvärlden:
  - Behov av tydliga och trovärdiga planer
  - Det går knappast längre att betinga politiken på konjunkturutvecklingen

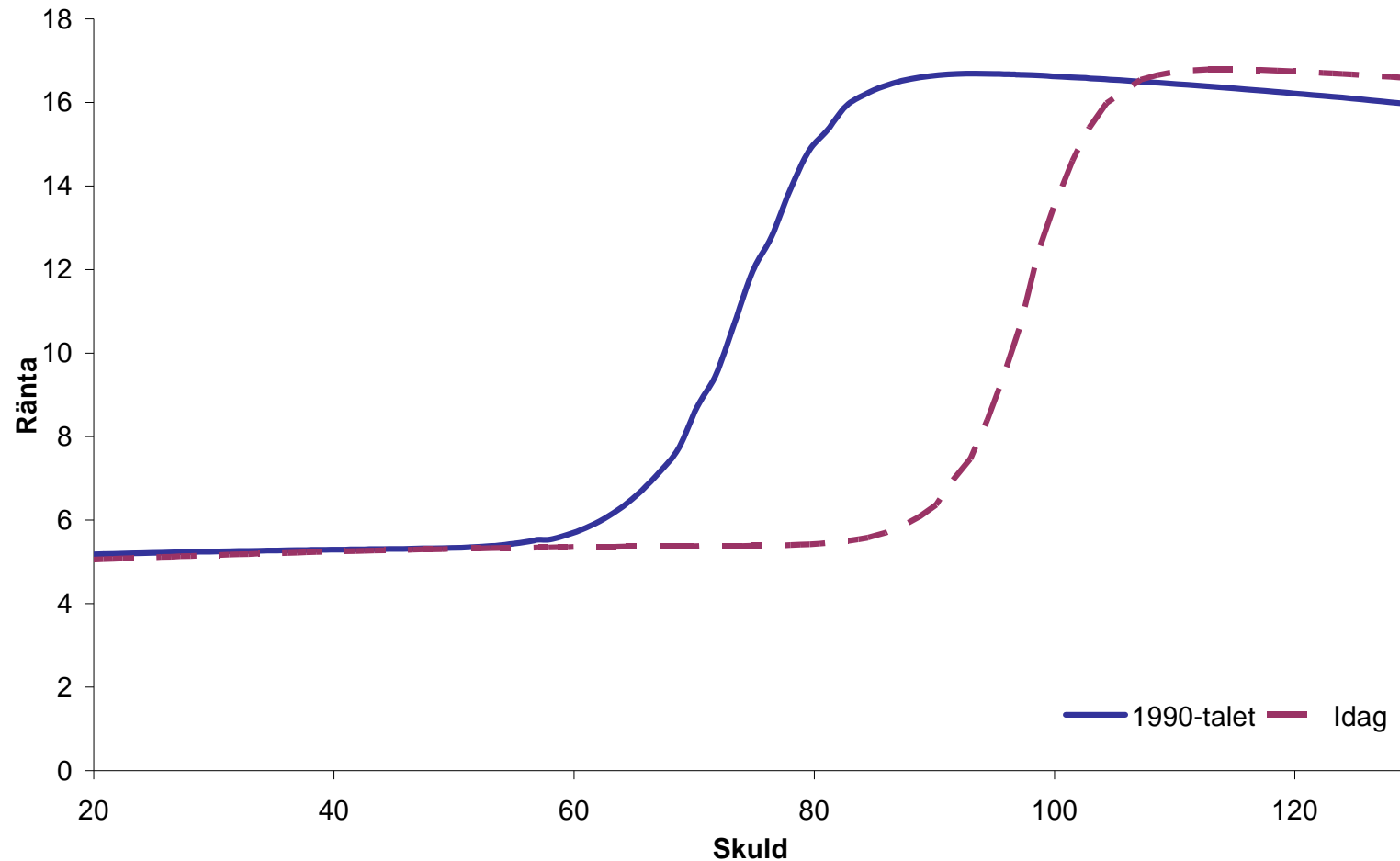
Finanspolitiken i nuläget

- Omvärlden
  - Behov av tydliga och trovärdiga planer
  - Det går knappast längre att betinga politiken på konjunkturutvecklingen
- Sverige:
  - Konjunkturläget (osäkert, omvärldsberoende)
  - Offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet
  - Finanspolitiska regelverket
    - Överskotts målet
    - Utgiftstaken
    - Stabilitetspakten

Långsiktig hållbarhet

- Beräkningarna av hållbarhet är förknippade med stor osäkerhet
  - Nivån på S2 indikatorn och hela tidsprofilen för det primära finansiella sparandet har varierat mellan bedömningstillfällen
- Underlagsrapport om risken för skuldkriser. Jämfört med 90-talskrisen bör Sverige nu klara större skuldnivåer:
  - Lägre skattetryck
  - Bättre finanspolitiskt ramverk
  - Bättre svensk trovärdighet, *track record*

Sambandet mellan den offentliga sektorns skuldkvot och statslåneräntan, 1990-talet jämfört med idag

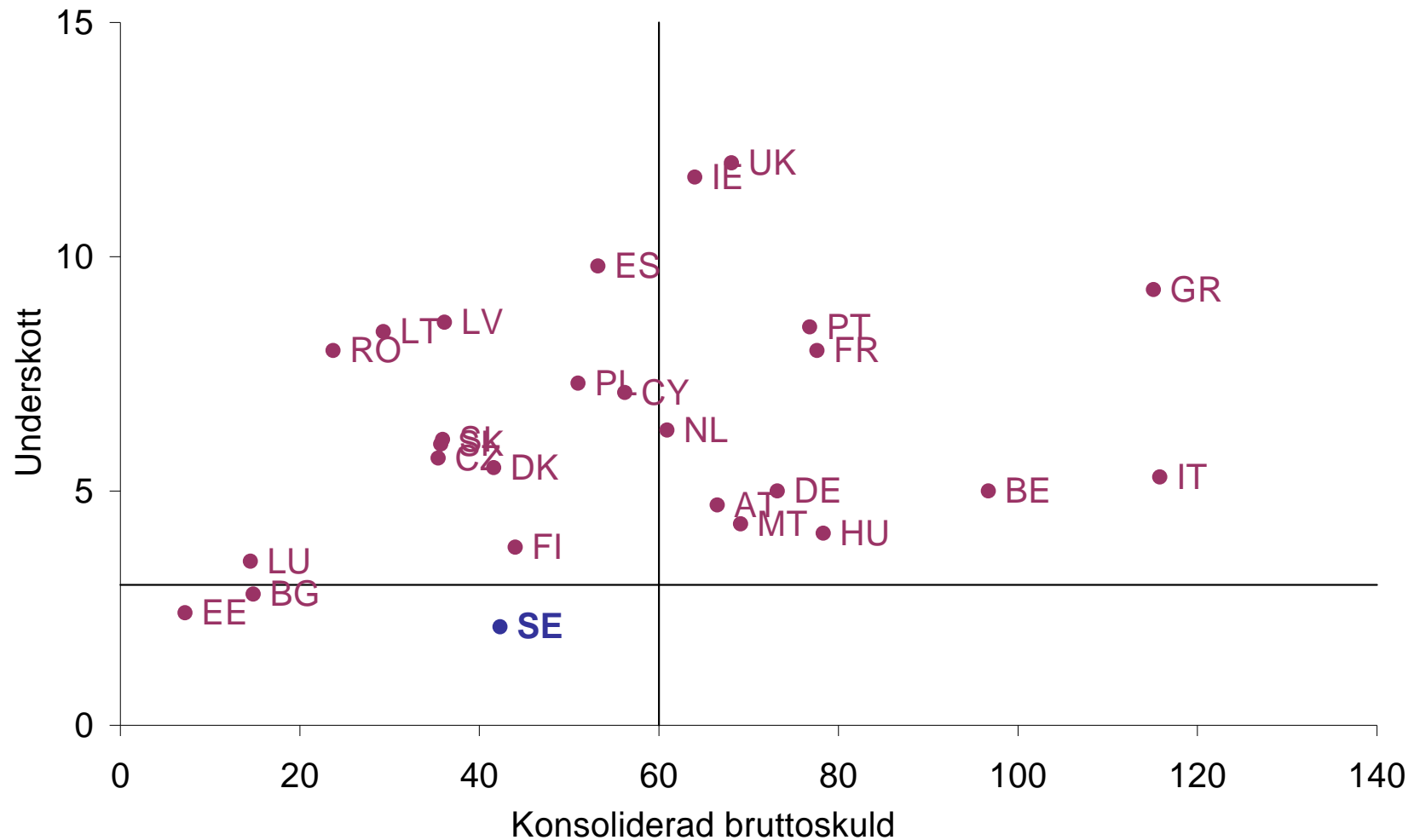

Finanspolitiska regelverket

- Den förda politiken är förenlig med utgiftstaken och överskotts målet
- Utgiftstaken
  - Utgifter på 13 mdr kr har redovisats 2009 trots att de avser 2010
  - 2009: marginal till taket = 24 + 13 mdr kr
  - 2010: marginal till taket = 29 – 13 mdr kr (prognos)
- Överskotts målet

2000-2009	2001-2010	2003-2012	2004-2013	2005-2014
1,3	0,8	0,7	0,9	1,1

De offentliga finanserna i EU-länderna 2010 och de finanspolitiska reglerna

Sverige: osäkert *reformutrymme*

- Permanenta reformer på ca 7 mdr kr i vårpropositionen
- Osäkerhet om krisens långsiktiga effekter på de offentliga finanserna
- Ytterligare utfästelser om ofinansierade **permanent** reformer bör inte göras
- Redan aviserade reformer kan behöva omprövas

Men *stabiliseringspolitiskt* handlings- utrymme

- Ingen bindande hållbarhetsrestriktion för **tillfälliga** konjunkturinsatser
- Politiskt val mellan stabilisering och att snabbt återställa offentligfinansiella buffertar
- Förlängning av tillfälliga statsbidrag till kommunerna 2011?
  - för att få viss sysselsättningsökning
  - risk för att bidragen ska ses som permanenta
- Regelsystem för att utjämna kommunernas inkomster över konjunkturcykeln behövs

Överskottsmålet

- Finansiellt sparande på en procent av BNP **över konjunkturcykeln**
- Bra att det lagfästs att det ska finnas ett mål
- Bra att överskotten inte ska användas för att finansiera längre livslängd/höjd standard på välfärdstjänsterna
- Men både regering och opposition undviker frågan om hur den framtida välfärden ska finansieras

Uppföljningen av överskottsmålet

- Oklart om tidigare avvikelser ska kompenseras eller inte
- Regeringen verkar tycka att det är viktigare att **försöka** uppnå målet i framtiden än att verkligen **göra** det under en bestämd tidsperiod
- Sammanblandning av bakåtblickande och framåtblickande perspektiv
  - utvärdering av om målet **har** uppnåtts
  - planeringsverktyg för att målet **ska** uppnås framöver
- Använd bara två indikatorer!
- Särskild skrivelse till riksdagen om målavvikelse över viss storlek (0,5 procent av BNP?)